

«Охоноон оҕонньор мүччүргэннээх сырыыта» остуоруйа.

Бытааччылар: Үтүө күнүнэн! Эниги болжомтобутугар «Охоноон оҕонньор мүччүргэннээх сырыыта» диэн остуоруйаны көрөргүтүгэр ынырабыт.

Арай биридэ олорбута эбитэ Охоноон оҕонньор. Биридэ кини сүөһүтүн уулатаары ойбон аллара киирбит. Тымныы, тыаллаах күн буолбут. Охоноон оҕонньор ойбону аллара туран халтарыйан охтон түспүт, тобугун өлөрбүт.

Оҕонньор: - Айыы-айака тобукпун быһа түһэн кэбистим дии. Саатар көмөлөһө кэлиэхтэрин дьээм ырааҕа бөҕө. Бэйи мууһу ыныран көрүөм, Муус-муус, муус-муус.

Муус үнкүүтэ.

Оҕонньор: Муус-муус, бэркин дуо?

Муус: Муус-муус бэрдим ханна барыай?

Оҕонньор: Муус-муус бэрт-бэрт буолларгын күн-күн тоҕо ууларар?

Муус: Күн-күн бэрт буоллаҕа дии.

Оҕонньор: Оччоҕо күнү ыныран көрүөм.

Муус тахсар.

Оҕонньор: Күн-күн, күн-күн!

Күн үнкүүтэ.

Оҕонньор: Күн-күн, бэркин дуо?

Күн: Күн-күн бэрдим ханна барыай?

Оҕонньор: Күн-күн бэрт буолларгын былыт-былыт тоҕо хаххалыыр?

Күн: -Былыт-былыт бэрт буоллаҕа дии.

Оҕонньор: Аны былыты ынырыам.

Күн тахсар.

Оҕонньор: Былыт-былыт, былыт-былыт!

Былыт үнкүүтэ.

Оҕонньор: Былыт-былыт, бэркин дуо?

Былыт: Былыт-былыт бэрдим ханна барыай?

Оҕонньор: Былыт-былыт бэрт буолларгын тыал-тыал тоҕо үүрэр?

Былыт: Тыал-тыал бэрт буоллаҕа дии.

Оҕонньор: Тыалы ынырбыт киһи, кини баҕас көмөлөһөр ини.

Былыт тахсар.

Оҕонньор: Тыал-тыал, тыал-тыал

Тыал үнкүүтэ.

Оҕонньор: Тыал-тыал, бэркин дуо?

Тыал: Тыал-тыал бэрдим ханна барыай?

Оҕонньор: Тыал-тыал бэрт буолларгын сири тоҕо хамсаппаккынай?

Тыал: Сир-сир бэрт буоллаҕа дии?

Оҕонньор: Чэ, аны сиртэн көрдөһөн көрүөм. Көмөлөстөбүнэ кини көмөлөһүө.

Тыал тахсар.

Оҕонньор: Си-ир, си-ир!

Сир үнкүүтэ.

Оҕонньор: Сир-сир, бэркин дуо?

Сир: Сир-сир бэрдим ханна барыай? Бэрт буоламмын туох да кыайбат.

Офонньор: Дьэ, сир ийэ хотун! Миэхэ көмөлөс, абыраа, өрүһүй.Бу өлүүттэн миигин быһаа!

Ытааччы: Сир ийэ хотун иһиттиэм-истибэтиэм дизбитти, офонньору хоннору бырабан кэбистэ. Офонньор үөрэ-көтө ойбонун алларан сүөһүлэрин уулатан, үлэтин-хамнаһын салгыы үлэли барбыт.

Остуоруйа га кытыннылар

Охоноон офонньор – Женя Прокопьев;

Муус – Кристина Николаева;

Күн – Наташа Трофимова;

Былыт – Агаша Слепцова;

Тыал – Саша Николаев;

Сир – Сайаана Корнилова.

Бары: Болѳомтоѳут иһин баһыбаларын! Көрсүөххэ диэри күндү доѳоттоор!

Г.Х.Андерсен «Соловей» остуоруйатынан инсценировка

(Улахан бөлөх)

Оруоллар:

Ыраахтааѳы

Соловей

1-кы министр

2-с министр

3-с министр

Камер-юнкор

1-кы кэпсээнньит

2-с кэпсээнньит

Кэпсээнньиттэр: - Үтүө күнүнэн күндү ыалдыттар!

Эһиги болѳомтоѳутугар Ганс Христиан Андерсен «Соловей» диэн остуоруйатын көрөгүтүгэр ынҕрабыт.

1-гы кэпсээнньит: - Бу түбэлтэ былыр-былыр Китайга буолбута, онон адьас умнулла илигинэ кэпсиэххэ наада. Бу муора аттынааѳы ойуурга соловей олороро. Кини олус үчүгэйдик ыллыра. Бэл дьаданы балыксыт, төһө да солото суох буоллар, ону истэн мунхатын туһунан умнан ылар.

2-с кэпсээнньит: - Ученайдар Китай столицатын, ыраахтааѳы дыбарыаһын уонна садын тустарынан суруйалларыгар соловейы хаһан да умнубат этилэр. Ол кинигэлэр сирисибиири биир гына тарѳаммыттара.

Ыраахтааѳы киирэр.

2-с кэпсээнньит: - Оннук биир кинигэ Китай ыраахтааѳытыгар тийбит.

Ыраахтааѳы: - Бу тугуй? Ханнык соловейый? Мин тугу да билбэппин. Мин дыбарыаспар адьас аттыбар дьикти чыычаах баар эбит. Оттон мин буоллаѳына билбэппин, кинигэттэн эрэ билэбин. Бастакы министр кэл!

Министр арыалдыттарын кытта киирэр.

Ыраахтаағы: - Биһиэхэ соловей диэн бэртээхэй чыгычаах баар диллэр. Ол чыгычаах туһунан тобо биирдэ да биллэрбэтэххитий?

1-кы министр: - Оннук ааты истэ иликпин. Ырыаһыт быһыытынан миэхэ түһэрэ иликтэр.

Ыраахтаағы: - Миэхэ туох-туох баарын Аан дойду бүтүннүүтэ билэр. Арай мин эрэ билбэппин. Ол чыгычаах бүгүн киэхэ ыллаан иһитиннэрэригэр баҕарабын.

1-кы министр: - Көрдөөн булуохпут, Тойон ыраахтаағы.

Министр арыалдыттарын кытта тахсар.

1-гы кэпсээнньит: - Ыраахтаағы үлэһиттэрэ көрдүөрүнэн, сааланан эргийэ сүүрбүттэрэ да, биир да киһи соловей ханна олорорун билбэт этилэр.

2-с кэпсээнньит: - Мунгур уһугар тойоттор куукунаҕа көтөн түспүттэрэ. Онно дьаданы кыыс иһит сууһа олороро.

2-с министр: - Соловейы билэбин дуо?

Дьаданы кыыс: - Соловей дуо? Хайдах билиэм суоҕай? Оо, ыллыыр да ыллыыр! Мин куукунаттан ас тобоҕун ыарыһах ийэбэр күн аайы ильдэрбин көнүллээбиттэрэ. Биһиги муора адьас үрдүгэр олоробут. Төһөнөн иһэн сылайан сынньана олорооччубун, ол олорон соловей ырыатын истэбин. Олус үчүгэйдик ыллыыр, дууһам хайдах эрэ ийэм уурурун курдук, сылаанныһар, өрө көтөҕүллэр.

1-кы министр: - Хотуой, соловей олорор тыатыгар сирдээ, оччоҕуна, куукунаҕа дуоһунас аныабым. Ол чыгычаағы бу киэхэ ыраахтаағы ыныттарар.

2-с кэпсээнньит: - Дьэ, бары соловей олорор тыатыгар бараллар. Баран истэхтэринэ, сотору буолаат, дьикти ырыа иһиллэр.

Дьаданы кыыс: - Ити соловей ыллыыр. Истин, истин. Бэйэтэ, ол баар.

1-кы министр: - Ама дуу! Ситинник буолуо дии санаабатабым. Бүрэ соҕус эбит. Эбэтэр бачча элбэх биллиилээх дьону көрөн боруорда дуу?!

Дьаданы кыыс: - Соловей! Биһиги ыраахтаағыбыт эн ырыабын истиэн баҕарар.

Соловей: - Сатаатар эрэ!

3-с министр: - Адьас таас чуораанчык курдук лынкыныыр. Маннык бэртээхэй ырыаһыты баччаанга диэри истибэккэ сылдыбыппыт. Дьыбарыаска үрдүк ситиһиилэниэбэ!

Соловей: - Ыраахтаағы мин ырыабын өссө истиэн баҕарара буолаарай?

3-с министр: - Тэннээбэ суох тойон соловей! Үрдүк сололоох ыраахтаағы бу киэхэ, дьыбарыаска буолар бырааһынныкка эйигин ынырарга соруудахтаата!

Соловей: - Мин ырыабын күөх тыаҕа истэр быдан ордук. Ол гынан баран ыраахтаағы ынырыытын ылынаммын барсабын.

1-гы кэпсээнньит: - Ол курдук соловей дьыбарыаска барсар. Дьыбарыаһы киэргэтии бөҕөнү киэргэспиттэр. Дьон бөҕө мустубут.

1-кы министр: - Тойон ыраактаагы, соловейы аҕаллыбыт.

Ыраактаагы: - Киллэрин!

2-с кэпсээнньит: - Соловей киһи сөбүөн курдук дыктитик, иэйиилээхтик ыллаабыта.

Ыраактаагы: - Оо, дьэ, сүрдээх да үчүгэй! Оо, үчүгэйиэн ыллыыра!

2-с кэпсээнньит: - Ити курдук соловей дыбарыаска олохсуйа хаалбыта.

Камер-юнкор: - Тойон ыраактаагы, бу Япония императора бакыат ыппыт.

Ыраактаагы: - Бу, быһыыта, биһиги аатырбыт чыычаахпыт туһунан сана кинигэни ыппыттар. Бары кэлин!

Бары киирэллэр.

1-гы кэпсээнньит: - Бу кинигэ буолбатах этэ. Соловейы онорон баран хороупкаҕа укпугтар. Үкчү дьиннээх соловей курдуга, собуоттанара. Собуоттаатахха дьиннээх соловейды ыллыыра.

Бары: - Тугун бэрдэй!

2-с кэпсээнньит: - Ити күнтэн ыла ыраактаагы дьоно собуоттанар соловейы истэр буолтара. Онтон дьиннээх соловей хомойон дыбарыастан баран хаалбыта.

1-гы кэпсээнньит: - Биирдэ собуоттанар соловей алдьанан хаалбыта.

Ыраактаагы: - Министрдэр кэлин! Соловейбыт алдьанна, онорун!

1-гы кэпсээнньит: - Араас идэлээх дьон соловейы оноро сатаабыттара да кыайан онорботохторо.

1-кы министр: - Кыайан онорботулар.

Ыраактаагы: - Барын! Тахсын!

Бары тахсаллар.

2-с кэпсээнньит: - Итинтэн санаарҕаан ыраактаагы ыалдыбыта. Ол ыалдыа сыттагына, соһуччу дыкти ырыа иһиллибитэ. Ол дьиннээх соловей этэ.

Ыраактаагы: - Ыллаа, соловей! Өссө ыллаа!

2-с кэпсээнньит: - Итинтэн ыла ыраактаагы үтүөрбүтэ.

Бары үөрэллэр, үнкүүлүүлэр.

Бары: – Болҕомтоҕут иһин баһыбаларын!

«Болтоноо Бөжө» номоџунан инсценировка.

(бэлэмнэний бөлөх)

Сыала:Оџо былыргы өбүгэлэрин олохторун билэ-көрө улаатарыгар үөрэтии, хорсун-хоодуот, эйэлээх, доџордуу буоларга, бэйэ-бэйэџэ көмөлөһөргө иитии, санарар сананы сайыннарыы, тыл саппааһын байытыы.

Туттуллар тэрил: ураһа иһэ, сандалы остуол, көбүөрдэр.

Кэпсээнньит: Былыр биһиги нэһилиэкптигэр күүстэринэн, сымсаларынан биллибит аатырбыт дьоннор төрөөн-олорон ааспыттара. Ол курдук Болтоноо Бөжө олорбут сирэ Бэс үрэх уонна Нуучча күөлэ (биирдэрэ кыстык, бирдэрэ сайылык). Дьон көрө дьулуйар, оһубай күүстээх киһи үһү. Кини сылдыбыт сырыыларын туһунан уос номоџо булбут сэхэн баар. Болтоноо Бөжө улахан булчут эбитэ үһү.

Болтоноо Бөжө бултуу-бултуу киирэр

Кэпсээнньит: Бултанарыгар тонустар сирдэригэр тахсан бултуура. Ол сылдьан биир ыалга тийбит (тонсуйар).

Болтоноо Бөжө: Дорооболорун!

Балта: Дорообо! Эйэнэн кэлбит буоллаххына киир.

Кэпсээнньит: Ити курдук Болтоноо Бөжө бу ыалга олорор.

Болтоноо Бөжө бултуур, үлэлиир.

Балта: Дьэ, бүгүн убайым кэлиэхтээх, ккирэн биэрэн өлөөһөбүн. Мин убайым унуох тараһалаах, эн буоллаџына эт тараһалаах эбиккин, онон бүгүн бултаан аџалбыт күөскүнэн аһаар.

Кэпсээнньит:-Дьэ ол күөһүн көрөн оһох уһа чанчыгар олордоџуна дьыэлээх киһи киирэр.

Тонус: Дорообо! Ити туох киһитин аџалан туспа күөстэтэн олоробун? Ити күөһүн таһаартаран байэн эмис эттэ буһаран ылдыт быһыытынан ыалдыттаа. Ыал устун бараары ыалдыты аһаппакка олоробун дуо?

Кэпсээнньит: Убайа эппитин толорор, кизһээ бииргэ олорор. Арай ыкса кизһээ уот умуллуо бэтэрээ өттүнэ ааны тонсуйар тыас иһиллэр. Болтоноо Бөжө ааны аһан биэрэр. Таһыттан үс киһи киирэллэр уонна хос ааныгар сөһүргэстээн сытан дьыэлээх хаһаайынтан көрдөһөллөр.

Үс киһи: Чэ биһигини үрүн эһэлэр сүгүннээбэтилер, баайбытын-дуолбутун, хаһааспытын сиэтилер, алдыаттылар. Онон өрүһүй.

Тонус: Чэ барын, мин сарсыарда тийиэм.

Кэпсээнньит: Дьоннор төннөллөр. Дьэ били киһи сарсырда эрдэ баҕайы үллэ түһээт барар. Кэнниттэн Болтоноо Бөҕө суолун батыһан барар. Арай тийбитэ киһитэ кэннигэр икки иннигэр биир гына үс эһэни кэлгийэн баран үрдүгэр олон табактыы олорор эбит.

Болтоноо Бөҕө: Чэ булчут бултуйбуккун, үчүгүгэй эбит.

Кэпсээнньит: Болтоноо Бөҕө киһитин хоннобун анныттан үнүүнэн түһэрэр. Онуоха ынарааны киһи үнүүтүн тосту охсон кээһэр.

Тонус: Бэйэкээн сиэри сылдыар эбиккин дуу?

Болтоноо Бөҕө: Ити биһиги бэйэлээн сиэри гыммаппыт, сахалар үөрүүбүт буолар.

Тонус:- Оннук буоллабына, доҕордуу буолуохха(куустуһаллар).

Кэпсээнньит : Иккиэн эһэлэрин сүгэн баран бараллар, Болтоноо Бөҕө тонустары кытта ити курдук доҕордоспуга.